

7.SINIF SOSYAL BİLGİLER

DEFİTER NOTLARI

BİREY VE TOPLUM

ONUR AKMEŞE

7.SINIF

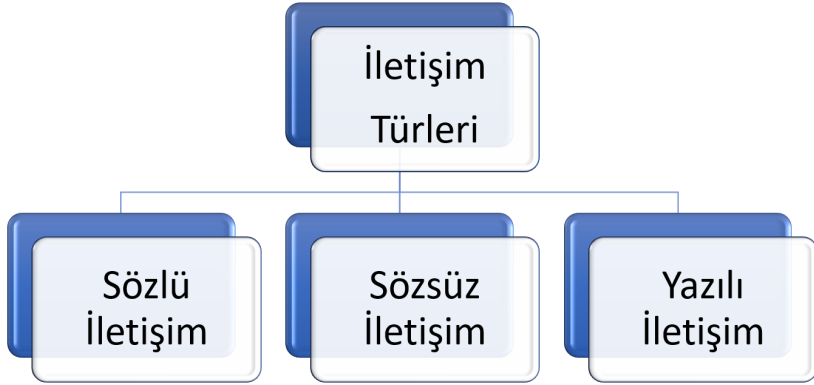
KAZANIMLAR

1. İletişimi etkileyen tutum ve davranışları analiz ederek kendi tutum ve davranışlarını sorgular.
2. Bireysel ve toplumsal ilişkilerde olumlu iletişim yollarını kullanır.
3. Medyanın sosyal değişim ve etkileşimdeki rolünü tartışır.
4. İletişim araçlarından yararlanırken haklarını kullanır ve sorumluluklarını yerine getirir.

1

İLETİŞİM KURARAK ANLAŞIRIZ

- Duygu, düşünce ve bilgilerin her türlü yolla başkalarına aktarılmasına **iletişim** denir.
- Dünyaya gözümüzü açtığımız andan itibaren gerek yakın gerekse uzak çevremiz ile bir bağ kurarız.
- İnsanlar, geçmişten günümüze çeşitli yollar ile kendini anlatma çabası içinde olmuştur çünkü insanın doğası ve sahip olduğu yetenekleri; çevresini anlama, anlatma ve anlamlandırmaya yöneliktir.
- İlk insanların mağara duvarlarına çizdikleri resimler veya Kızılderililerin duman ile yapmaya çalıştıkları şey ilk iletişim örnekleridir.
- İnsanlar toplum içinde bir arada yaşarlar. İnsanların bir arada yaşamaları iletişim hâlinde olmalarını gerektirir.
- Tutum ve davranışlarımız, çevremizle kurduğumuz iletişimi etkiler.
- Doğru bir iletişim ailede başlar, sosyal çevrede devam eder ve gelişir.

Sözlü İletişim

- Duygu ve düşüncelerin konuşarak SÖZCÜKLERLE aktarılmasıdır.

Yazılı İletişim

- Sözcüklerin yazılı şekilde kullanıldığı bir iletişim türüdür.

Sözsüz İletişim

- Sözsüz iletişim ise sözlü iletişimin tamamlayıcısıdır.

Beden Dili

- Vücut duruşu, jestler, mimikler, yüz ifadeleri ve göz hareketlerinden oluşan zihinsel ve fiziksel faaliyetlerle desteklenen sözel olmayan iletişim şeklidir.

Jest

- Bir duyguyu, düşünceyi ya da bir konuyu anlatırken el, kol, ayak veya baş ile yapılan hareketler ve beden hareketlerinin tamamına verilen isimdir.

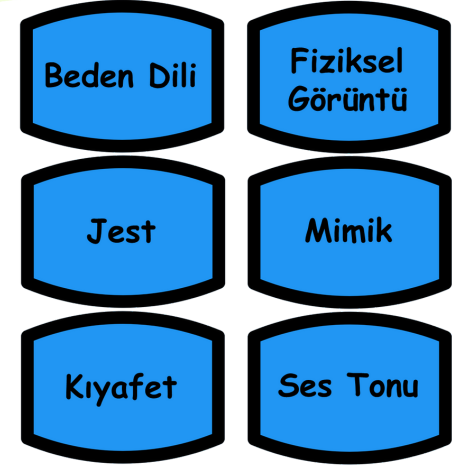
Mimik

- Bir duyguyu, düşünceyi ya da bir konuyu anlatırken kaş, göz, ağız, yüz hareketleriyle anlatılmasıdır.

Etkili İletişim

- Kişinin kendisini karşısındakilere en iyi şekilde ifade etmesi ve karşısındakilere gerekli ilgi ve etkiyi görmesidir.

UNUTMAYIN;

İletişim Esnasında;

Kelimeler %10

Ses Tonu %30

Beden Dili %60

ETKİLİDİR.

Kazanım: İletişimi etkileyen tutum ve davranışları analiz ederek kendi tutum ve davranışlarını sorgular.

Etkili İletişimi Olumsuz Etkileyen Faktörler

İletişim için bir konuşmacı (kaynak), bir de dinleyiciye (alıcı) ihtiyaç vardır. başarılı bir iletişim için kaynak ve alıcının dikkat etmesi gereken durumlar vardır. Aksi halde iletişim olumsuz etkilenir.

İyi hazırlanmamış konuşma metni

Eksik bilgi ve mesaj verme

Yanlış anlaşılmaya neden olacak ifadeler kullanma

Aynı ses tonu ile sıkıcı konuşma

Dinleyiciye karşı ön yargılı olma

Dinleyicinin seviyesine uygun konuşmama

Dikkatsiz dinleme

Ön yargılı dinleme

Bilgi eksikliği

Geri bildirim yapmama

Yanlış yorumlama

Soru sormama

Ekstra Notlar

Bu konudan soru çıktı mı?

2012-2022 yılları arasında bu konudan toplam **12 SORU** çıkmıştır.

Tekrar ve Etkinlikler

Bu konuyu 1. Ünite 1 numaralı slayttan tekrar edip, slayt sonundaki etkinlikleri çözünüz. Öğretmeniniz Whatsap üzerinden gönderebilir.

Yeni Nesil Soru Çözümü

Bu konunun yeni nesil soruları için ZGA Yayınları Soru Bankası 7-14 sayfalarını çözünüz.

Çıkmış Sorular- Günün Kavramları

Bu konunun çıkmış sorularına ve günün kavramlarına www.akmeseonur.com sitesinden ulaşabilirsiniz.

İletişimin Gücü

- Sözlü, yazılı ve sözsüz iletişim elbette çok önemlidir ancak iletişimin başlamasını ve devamını sağlamak kişilerin tutum ve davranışlarına bağlıdır.

Olumlu İletişimi Sağlayan Tutum ve Davranışlar

- Empati Kurmak
- Beden Dili Kullanmak
- Farklılıklara Saygılı Olmak
- Ben Dili Kullanmak
- Göz Teması Kurmak
- Kendini Doğru İfade Etmek
- Etkili Dinleme Yapmak
- Öz Saygı Geliştirici Dil Kullanmak
- Dikkati Karşımızdakine Vermek
- Güler Yüzlü Olmak

Olumsuz İletişime Neden Olan Tutum ve Davranışlar

- Sen Dili Kullanmak
- Ön Yargılı Olmak
- Argo Sözcük Kullanmak
- Tehdit Etmek
- Alay Etmek
- Emir Vermek
- Lakap Takmak
- Nutuk Atmak-Öğüt Vermek
- Söz Kesmek
- Küçümsemek

Empati

- Kişinin kendisini karşısındakinin yerine koyarak onun duygularını ve düşüncelerini doğru olarak anlamaya çalışmasıdır.

Ön Yargı

- Ön yargı, bir kimse veya bir şeyle ilgili olarak belirli şart, olay ve görüntülere dayanarak önceden edinilmiş olumlu veya olumsuz yargı olarak tanımlanabilir.
- İnsanlar arasında doğru bir iletişimin gerçekleşmesi için onların birbirine karşı ön yargılı bir tutum sergilememeleri gerekir.

Ben Dili-Sen Dili

- Toplumda gördüğümüz ve duyduğumuz her şey ön yargılarımızı oluşturabilir.
- Ön yargılarımız bireye ya da belirli bir gruba karşı olabilir.
- Ön yargılar genellikle olumsuz olarak karşımıza çıkar. Bu durum toplumda tutum ve davranışlarımızı olumsuz etkiler.
- Ön yargılı bir tutum sergilemek, konunun gerçek yönünü tespit etmeden bir kaniya varmak ve değerlendirme içine girmek iletişimimizi zedeler.

Sen Dili

- Bireyin kabul edilemeyen davranışları karşısında suçlayıcı, yargılayıcı, değerlendirmeci, eleştirici mesajlar içeren dile "sen dili" denir.

Sen Dili Örnekleri

Yaramaz ve şımarık bir çocuk gibi davranıyorsun!
Her zaman sözümü kesiyorsun!
Dikkatini derse vermiyorsun.
Arkadaşlarına haksızlık ediyorsun.
Çok fazla gürültü çıkartıyorsun.

Ben Dili

- Karşımızdaki kişinin kabul edilmeyen davranışları karşısında yaşadığımız duyguları dile getiren, suçlayıcı ve değerlendirmeci olmayan mesajları içeren dile ise "ben dili" denir.
- Ben dilinde, birey karşılaştığı davranış ve durumlar karşısında bireysel tepkisini, kendi duygu ve düşüncelerini açıklayan ifadelerle anlatır.

Ben Dili Örnekleri

Dün okulda seni göremeyince çok meraklandım.
Derslerine daha fazla önem vermen gerektiğini düşünüyorum.
Beni dikkatli dinlemediğinde üzülüyorum.

SEN DİLİ	BEN DİLİ
<ul style="list-style-type: none"> Olumsuz bir iletişim türüdür. Konuşmalar kişiliğe yöneliktir. Alıcıya kendiyle ilgili mesajlar verilir. Kişi kendini kısıtlanmış hisseder. Kişi konuşmaktan kaçınır. Çekingen bireyler yaratır. 	<ul style="list-style-type: none"> Olumlu bir iletişim türüdür. Konuşmalar davranışa yöneliktir. Kişiyi savunmaya itmez. Kişi konuşmaya istekli olur. Yakınlığı artırıcı, anlaşmazlığı azaltıcıdır. Girişken bireyler yaratır.

Etkin Dinleme

- İletişimde bulunduğumuz kişiden mesajı tam ve doğru alma etkinliğidir.

Etkin Dinleyicinin Özellikleri

Dikkatini karşısındaki kişiye verir.
Konuşmacıyı sözünü kesmeden dinler.
Göz teması kurar.
Son sözü söylemek için çabalamaz.
Dinlerken vereceği cevabı düşünmez.
Yargılamadan, suçlamadan dinler.
Duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışır.
Dinlerken başka bir işle meşgul olmaz.
Konuşmacının sözlerine olduğu kadar sözsüz mesajlarına da dikkat eder.
Empati kurar ve belli eder.
Konuşmacıyı kendi istediği konuya yönlendirmez.

İletişimde ÇATIŞMA ve UZLAŞMA

- Toplumda sürekli yeni insanlarla tanışırız ve iletişim kurarız.
- İletişim sırasında farklı sebeplerden dolayı çatışma yaşayabiliriz.
- Çatışma, çoğunlukla insanların birbirlerini dinlememeleri ya da yanlış anlamalarından kaynaklanır.
- Çatışma sonunda kişilerde olumsuz duygular oluşur.
- Çatışmanın çözüm yolu ise uzlaşmadır.
- Uzlaşma sayesinde anlaşmaya varılır.
- Çatışmanın çözümü için her iki tarafın fedakârlık yapması gerekir.
- Çatışmada uzlaşma yolu kullanıldığında kazanan ve kaybeden tarafın olmadığı görülür.
- Her iki taraf da anlaşmadan memnun kalır.

Bu konudan soru çıktı mı?

2012-2022 yılları arasında bu konudan toplam **6 SORU** çıkmıştır.

Tekrar ve Etkinlikler

Bu konuyu 1. Ünite 2 numaralı slayttan tekrar edip, slayt sonundaki etkinlikleri çözünüz. Öğretmeniniz Whatsap üzerinden gönderebilir.

Yeni Nesil Soru Çözümü

Bu konunun yeni nesil soruları için ZGA Yayınları Soru Bankası 15-23 sayfalarını çözünüz.

Çıkmış Sorular- Günün Kavramları

Bu konunun çıkmış sorularına ve günün kavramlarına www.akmeseonur.com sitesinden ulaşabilirsiniz.

Kitle İletişim Araçları

- Haber ve bilgi verme amacı başta olmak üzere, eğitmek ve eğlendirmek gibi amaçlar taşıyan, belirli bir kitleye, belirli aralıklarla ya da sürekli olarak ulaşan araçla kitle iletişim araçları denir.

Medya

- Kitlelerle iletişimi sağlayan radyo, televizyon, gazete ve dergi gibi basın yayın organlarının ortak adıdır.

Onur Akmeşe-Defter Notları

Kitle İletişimin Amaçları

- Haber ve bilgi aktarımı yapmak
- Eğitmek
- Halkı bilinçlendirmek
- Kamuoyu oluşturmak
- Eğlendirmek
- Kişileri yaşadıkları toplumun bir parçası haline getirmek
- Kültürün nesilden nesile geçişine ve gelişmesine katkı sağlamak
- Dış dünyayı görmemizi sağlamak
- Eşya ve hizmetlerin tanıtılmasına, satılmasına yardımcı olmak

Kitle İletişim Araçlarının Yararları

- Bilgilere kısa sürede ulaşabilmesi
- Çevremiz ve dünya ile ilgili gelişmelerin anında takip edebilmesi
- Eğitim imkânlarına daha kısa sürede ulaşabilmesi
- İnsanların sevdikleriyle daha kolay iletişim kurabilmesi
- Ekonomik faaliyetlerin kolayca kitle iletişim araçları aracılığıyla yapılabilmesi
- Bankacılık işlemlerinin yapılmasında zaman tasarrufu sağlaması
- İnsanların eğlenceli vakit geçirmesine olanak sunması
- Alışveriş yapılabilmesi

Kitle İletişim Araçlarının Zararları

- Yanlış kullanımda kişilerin zamanlarını boşa harcamaları
- Teknoloji bağımlılığına neden olması
- İnsanların gerçeklik algılarının bozulması
- Gereksiz elektrik tüketimi
- Gereksiz ve yalan bilgilerin hızlı bir şekilde yayılması.
- Fazla zaman harcanmasına bağlı olarak sağlık sorunlarının yaşanması
- Aile içi iletişimsizliğe yol açması
- Kültürümüzde ve özellikle dilimizde bozulmalara neden olması

Geçmişten Günümüze İletişim Araçları

- Mağara Duvarına Çizilen Resimler (Taş Devri)
- Dumanla, Ateşle Haberleşme (Taş Devri)
- Posta Güvercinleri
- Ulak İle Haberleşme
- Mektup
- Gazete
- Dergi
- Telgraf
- Faks Makinesi
- Telefon
- Radyo
- Televizyon
- Bilgisayar
- İnternet

- Kitle iletişim araçları içinde televizyonun önemli bir yeri vardır. Televizyonun topluma özellikle de çocuklara olan etkisini iyi değerlendirmek gerekir çünkü televizyon bilgilendirme amaçlı kullanıldığı gibi toplumun kültürel yapısını istenilen yönde değiştirmek için de kullanılır.
- Özellikle televizyonda yayımlanan reklamlar, toplumun bazı değerlerini yıpratabilir ya da tamamen değiştirebilir.
- Çağımızda tüketimin artmasında özellikle görsel medyanın merkezindeki televizyon ile yapılan reklam bombardımanı etkili olmaktadır.

Kamuoyu

- Bir sorun konusunda halkın, kamunun düşüncesi ortak kanısına kamuoyu denir.
- Kitle iletişim araçları kamuoyunun oluşmasında oldukça etkilidir.

RTÜK

- Ulusal ve bölgesel düzeyde yayın yapan radyo, televizyon ve genel ağ (internet) faaliyetlerini düzenlemek ve denetlemekle görevlendirilen kurumdur.
- RTÜK akıllı işaretler vb. projeler geliştirerek başta çocuklar olmak üzere aileleri yayınların olumsuz etkilerine karşı bilinçlendirmeye çalışmaktadır.

Sosyal medya

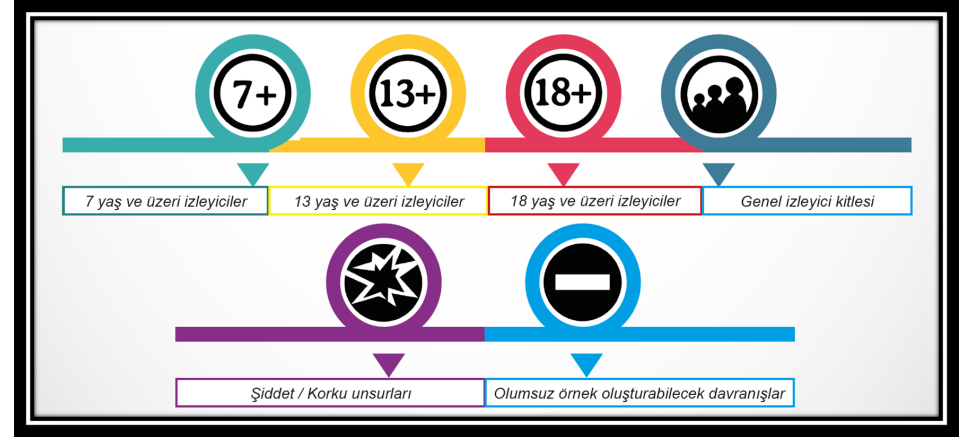
- Kişilerin İnternet üzerinde birbirleriyle yaptığı diyaloglar ve paylaşımların bütünüdür.

Medya Okuryazarlığı

- Öğrencinin medya karşısında pasif bir alıcı olmak yerine medyayı okuyabilecek bilince ulaşmasını sağlamaktır. Aynı zamanda ekranda izlediklerini “gerçeklik” ve “kurgu” bakımından ayırt etme becerisi kazandırır.

Akıllı İşaretler

- Akıllı İşaretler, 23 Nisan 2006 tarihinden itibaren izleyicileri televizyon yayınlarının olumsuz etkilerinden korumak amacıyla Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından geliştirilmiş bir sembol sistemidir.

Bu konudan soru çıktı mı?

2012-2022 yılları arasında bu konudan toplam **9 SORU** çıkmıştır.

Tekrar ve Etkinlikler

Bu konuyu 1. Ünite 3 numaralı slayttan tekrar edip, slayt sonundaki etkinlikleri çözünüz. Öğretmeniniz Whatsap üzerinden gönderebilir.

Yeni Nesil Soru Çözümü

Bu konunun yeni nesil soruları için ZGA Yayınları Soru Bankası 24-28 sayfalarını çözünüz.

Çıkmış Sorular- Günün Kavramları

Bu konunun çıkmış sorularına ve günün kavramlarına www.akmeseonur.com sitesinden ulaşabilirsiniz.

Düşünce Özgürlüğü

- Demokratik toplumları diğer toplumlardan ayıran en önemli özellik, düşünceyi açıklama özgürlüğünün olmasıdır.
- Toplumdaki her insan, gerek yetiştiği çevre gerek aldığı eğitim ve gerekse kültürü ile birbirinden farklı düşüncelere sahiptir. Bu düşünceleri serbestçe açıklayan toplumlarda, hem birbirine saygı kültürü oluşmaktadır.
- Bu toplumlarda hem barış içinde yaşama olanakları artmakta hem de farklılıklar topluma zenginlik katmaktadır.

Düşünceyi açıklama özgürlüğü, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 19. maddesinde şu şekilde yer almıştır:

- Herkesin düşünce ve anlatım özgürlüğüne hakkı vardır. Bu hak, düşüncelerinden dolayı rahatsız edilmemek, ülke sınırları söz konusu olmaksızın, bilgi ve düşünceleri her yoldan araştırmak, elde etmek ve yaymak hakkını gerekli kılar.

Ülkemizde düşünceyi açıklama özgürlüğü 1982 Anayasası'nın 26. maddesinde şu şekilde yer almıştır:

- Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim ve başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir.

Kitle İletişim Özgürlüğü

- İnsanların, haber, bilgi ve düşünceleri iletişim araçları vasıtasıyla serbestçe elde edilebilmesi, açıklayabilmesi ve yayılabilmektedir.
- Kitle iletişim özgürlüğü, insanların kendilerini söz, yazı, resim gibi yollarla ifade etmesidir.

Haber Alma Hakkı

- Haber alma özgürlüğü, yayın organlarının herhangi bir kısıtlamaya tabi tutulmaksızın, ülke genelinde olan biten her şeyi tarafsız bir gözle sunabilmesi ve bireylerin de bunu isteyebilmesini ifade eder.
- Vatandaşların "doğru bilgi alma hakkı" olduğu gibi, kitle iletişim araçlarının "doğru bilgi verme sorumluluğu" vardır. Basın, haberi çarpıtmadan, yanıltmadan tarafsız olarak yayınlamalıdır.

Basın Hürriyeti

Ülkemizde basın hürriyeti 1982 Anayasası'nın 28a maddesinde şu şekilde yer almıştır:

- Basın hürdür, sansür edilemez. Devlet, basın ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirleri alır.
- Basın hürriyetinin en önemli yönlerinden biri de kamuoyu oluşturmadaki etkisidir. Basının susturulduğu toplumlarda, halk doğru bilgi alamadığı için doğru kamuoyu da oluşamaz.
- Basın özgürlüğü kişilere; haber, düşünce ve bilgilere ulaşma hakkı da verir. Düşünceyi açıklama özgürlüğü, doğru bilgi alma hakkı ve kitle iletişim özgürlüğü ile iç içedir.

Haberleşme Özgürlüğü

Ülkemizde haberleşme hürriyeti 1982 Anayasası'nın 22. maddesinde şu şekilde yer almıştır:

- Herkes, haberleşme hürriyetine sahiptir. Haberleşmenin gizliliği esastır.
- Haber, düşünce ve bilgilerin gazete, radyo, televizyon, internet gibi kitle iletişim araçları yoluyla özgürce ulaşılması ve dağıtılmasıdır.
- Kişilerin istediği herkesle serbestçe iletişim kurabilmesidir.

Konut Dokunulmazlığı

Ülkemizde konut dokunulmazlığı hakkı, 1982 Anayasası'nın 21. maddesinde şu şekilde yer almıştır:

- Kimsenin konutuna dokunulamaz. Millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâkın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça kimsenin konutuna girilemez, arama yapılamaz ve buradaki eşyaya el konulamaz.

Özel Hayatın Gizliliği

- Toplum içinde yaşayan bütün bireylerin özel hayatlarını basın yoluyla açığa çıkarılıp, yayılmasının önüne geçmek için özel hayatın gizliliği hakkının korunması gerekmektedir.

Özel hayatın gizliliği hakkı, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 12.

maddesinde şu şekilde yer almıştır:

- Kimsenin özel yaşamına, ailesine, konutuna ya da haberleşmesine keyfi olarak karışılmaz, şeref ve adına saldırılamaz. Herkesin bu gibi karışma ve saldırılara karşı yasa tarafından korunmaya hakkı vardır.

Ülkemizde özel hayatın gizliliği hakkı, 1982 Anayasası'nın 20. maddesinde şu şekilde yer almıştır:

- Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz.

Bilgi Edinme Hakkı

- Bilgi edinme hakkı, bireylerin devlet kurum ve kuruluşlarının görevlerinden dolayı sahip oldukları bilgilere ulaşabilme hakkıdır.

Tekzip Hakkı

- Eğer bir basın kuruluşu hakkımızda yanlış haber yaparsa bizim de bu basın kuruluşundan tekzip yayınlanmasını isteme hakkımız vardır.
- Tekzip: Yalanlama ve düzeltme demektir. Herhangi bir kişi veya bir kurum hakkında, bir basın yayın organında gerçeğe aykırı, asılsız bir haber yayınladığı zaman o kişi veya kuruluşun isteği üzerine direkt veya mahkeme kararıyla dolaylı yünden o basın yayın kuruluşunun yanlış, asılsız ve gerçeğe aykırı olarak yaptığı haberi, yalanlama ve düzeltme yayınına tekzip denir.

Çocuk Hakları ve Kitle İletişim

- Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi'nde çocukların kitle iletişim özgürlüğünden doğan haklarının korunmasını sağlayan maddeler vardır.
- Her çocuk, görüşlerini serbestçe ifade etme, kendisini ilgilendiren her konuda görüşlerinin dikkate alınmasını isteme hakkına sahiptir.
- Her çocuğun duygu ve düşüncelerini istediği şekilde açıklama hakkı vardır.

Hakların Kısıtlanabileceği Durumlar

Savaş, seferberlik, sıkıyönetim vb. olağanüstü durumlar

Ülke menfaatlerinin korunması

Suç işlenmesinin önlenmesi

Kamu güvenliği ve sağlığının korunması

Genel ahlakın korunması

Bu konudan soru çıktı mı?

2010-2022 yılları arasında bu konudan toplam 6 SORU çıkmıştır.

Tekrar ve Etkinlikler

Bu konuyu 1. Ünite 4 numaralı slayttan tekrar edip, slayt sonundaki etkinlikleri çözünüz. Öğretmeniniz Whatsap üzerinden gönderebilir.

Yeni Nesil Soru Çözümü

Bu konunun yeni nesil soruları için ZGA Yayınları Soru Bankası 29-32 sayfalarını çözünüz.

Çıkmış Sorular- Günün Kavramları

Bu konunun çıkmış sorularına ve günün kavramlarına www.akmeseonur.com sitesinden ulaşabilirsiniz.

